

Ilanngussaq 1**Tusarniaanermut allakkiaq**

Siunnersuut Naalakkersuisut tusarniaanermut isertarfianni piffissami 18. marts 2025-miit 11. april 2025-mut tusarniaassutigineqarpoq.

Siunnersuut tusarniaanermut illuatungiliuttunut tulliuuttunut toqqaannartumik piffissami 10. april 2025-miit 8. maj 2025-mut nassiunneqarpoq:

Ilisimatusarfimmi Inatsisilerinermut Immikkoortortaarfik, Atorfillit Kattuffiat AK, Kalaallit Nunaanni Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik, Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik ASA, Kalaallit Nunaanni Ilinniagartuut Kattuffiat ASG, Meeqqanut Inuusuttunullu Naalakkersuisoqarfik, Peqqissutsimut Inunnullu Innarluutilinnut Naalakkersuisoqarfik, Inuussutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisinik Atuutsitsinermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik, Sulisitsisut, Kalaallit Nunaanni Politiit, Kalaallit Nunaanni ICC, Inuit Circumpolar Council, IMAK, Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Peqatigiit, KF Konstruktørforeningen, Meeqqat Qqaaseqartartuat Børnetalsmanden, Nunatsinni Perorsaasut Peqqissaasut Kattuffiat, Peqqissaasut Kattuffiat, siulittaasoq, Peqqinnissaq Pillugu Kattuffiit PKK, Radiotelegrafistforeningen af 1917 for AFIS, Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit, Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffiat SIK aamma Sulisunik Siulersuisut Kattuffiat SSK.

Tusarniaanermut akissutit tiguneqartut:

Tusarniaanermut akissutit tulliuuttunit tiguneqarput:

Meeqqanut Inuusuttunullu Naalakkersuisoqarfik, IMAK, Inuussutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisinik Atuutsitsinermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik, Peqqissutsimut Inunnullu Innarluutilinnut Naalakkersuisoqarfik, Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik ASA aamma Rigspolitiet.

Meeqqanut Inuusuttunullu Naalakkersuisoqarfik, Peqqissutsimut Inunnullu Innarluutilinnut Naalakkersuisoqarfik, Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik ASA aamma Rigspolitiet siunnersuummut oqaaseqaateqarnatik nalunaaruteqarput.

Aallaqqaasiut:

Tusarniaanermut akissut ataaniittoq Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut, Nukissiutinut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmiit suliarineqarpoq. Siunnersuut pillugu tusarniaanermut akissummi oqaaseqaatit tamakkerlugit allanneqarput.

Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataa uingasumik allanneqarpoq.

Tusarniaanermut akissut:

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut, Nukissiutinut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik allappoq:

»Oqaatigineqassaaq atortussanngortitsinerit arlalinnik pisussaaffiliimmata, taakkuli suliffeqarnermut suliassa qarfimmu pingaarnertut tunngassuteqarput. Pisussaaffinni nunatsinni suliffeqarfinnut tunngassuteqartillugit, inassutigineqarpoq suliffeqarfiit kallarneqartussat paasissutissiiffigineqarnissaat sapinngisamik qulakkeerneqartariaqartoq.«

Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaatai:

Sulisartut, sulisitsisut naalakkersuisullu akornanni pingasuullutit suleqatigiinneq ILO-p sulinerani tunngaviuvoq kattuffiullu isumaqatigiissutit protokolillu aqqutigalugit anguniakkanik piviusunngortitsinerimut sinaakkutaallutik.

Isumaqtissutini protokolini lu taaneqartuni suliffeqarnermut suliassa qarfimmu tunngatillugu pisussaaffiit naalakkersuinikkut iliuuseqarnissamut pilersitsissappata, tamatumunnga sulisitsisut sulisartullu kattuffiinit aallartitat isumasioqatigalugit suliaqartoqassaaq, tassunga ilanngullugit nunatsinni inatsisiliornermik ingerlasarneq naapertorlugu illuatungiliuttunik tusarniaaneq.

Suliffeqarnermut illuatungiliuttunik ilanngutitsinissamut pissussaaffik isumaqatigiissutini protokolini lu tamanut tunngasumik allaqqasarpoq, taakkunani suliffeqarnermut pingaarutilimmik iliuuseqarnissaq pineqartillugu, tassunga ilanngullugit siunnersuummi C094, C155 aamma P029.

»Inatsisilerinnermut Ilisimatusarfik isumaqatigiissutip P029-p Danmarkimit atortussanngortinneqarnera Kalaallit Nunaata ilaatinneqarneranut tulliuttunik oqaaseqaateqarpoq:

1) Eqikkaanermi nassiunneqartumi takuneqarsinnaavoq, P029-mik atortussanngortitsineq maannakkumut Kalaallit Nunaanni inatsisinik allannguissamut pisariaqartitsinngitsoq akisussaaffeqarfinnut; Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut. Peqatigalugu takuneqarsinnaavoq, protokol pillugu Kalaallit Nunaata ilaatinneqarsinnaaneranut, pinngitsaaliilluni sulisitsinerimut atatillugu unioqqutitsilluni suliaqarnermik ilaatitsinerimik pinngitsaaliilluni sulisitsinerimut eqqugaasut eqqartuussissutigoortitsinerimik pinngitsoortitsinissamut oqartussanik piginnaatitsisoqarnissaa pillugu iliuusissat saqqummiunneqassasut. Isumaqartoqarsinnaavoq aalajangersaanerit taamatut ittut suliffeqarneq pillugu inatsisiliornermik aamma nunani allamiunut pillugit inatsisiliornermik attuumassuteqartuni atortuulersinneqassasut, taamaalilluni assersuutigalugu pinngitsaaliilluni sulisitsinerimut eqqugaasut, nutaamik suliffissamik nassaarnissaata

tungaannut, najugaqarnissamut akuersissuteqarnermik sivitsuinissamut periarfissinneqarsinnaallutik. Nunani arlalinni suliaasaqarfimmi matumani inatsisiliorneq ima aaqqissuunneqarpoq, suliffimmik pinngitsaaliilluni sulisitsinerusumeersumik annaasaqarnermi najugaqarnissamut akuersissutip atorunnaarsinneqannginnissaa, taamaaliornikkut pinngitsaaliilluni sulisinneqartup sulisitsisoq nalunaarutiginnissaanut kajumissaarissagaluarmat. Tamanna tunngavigalugu Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut akissussaaffeqarfimmi allannguisoqarnissaanik pisariaqartitsinnginneq pillugu Naalakkersuisoqarfik isumaqataanngilaq»

Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaatai:

P029 pinngitsaaliilluni sulisitsinerup akiorniarneqarneranut tigussaasunik iliuuseqarnissaq pillugu ilitersuuteqarpoq, nunat tamalaat akornanni sakkussanik pioreersunik inaarinnittoq. Nuna tamakkerlugu tamatuminnaga piviusunngortitsineq pinngitsaaliilluni sulisitsinerup pinerluttuliortitsininngornermik aamma suliaasaqarfimmi nuna tamakkerlugu inatsisit atuuttut naapertorlugit eqqartuussissusigoortitsinissamik aallaaveqarpoq. Pisussaaffik tamanna isumaqatigiisummi C029-mi allaqqavoq, tamannalu Danmarkimit 1932-mi atortussanngortinneqarmat Kalaallit Nunaat ilaatinneqarluni.

Protokolimi P029-mi artikelinik, naalakkersuisoqarfiup akissussaaffeqarfiani inatsisinut ataasiakkaanut ataqatigiisillugit, sukumiisumik misissuinerup kingunerisaanik, tassunga Kalaallit Nunaata ilaatinneqarneranut, maannakkuugallartoq Kalaallit Nunaanni naalakkersuisoqarfiup akissussaaffeqarfiani inatsisinik atuuttunik allannguinerup pisariaqartitsineq tunngavissaqanngilaq.

Tamatuma saniatigut Sulisoqarnermut Ministereqarfiup naalakkersuisoqarfik ilisimatippaa, Danmarkip P029-mik atortussanngortitsinera Danmarkimi inatsisinik allannguinnissamut pisariaqartitsinngitsoq. Ilaatitsinerup namminermi inatsisinik allannguinnissamik pisariaqartitsisoqannginnera ima assinganik isumaqassanngilaq, protokoli naalakkersuinikkut iliuuseqartitsissanngitsoq, tassunga ilanngullugu inatsisinik allannguutissatut siunnersuuteqarneq.

»2) Naalakkersuisut inatsisinik atuutsitsinerup suliaasaqarfimmi ukiumoortumik pingaarnersuinerminni inunnuk atornerluineq pillugu pinerluttulerinermik inatsimmi aalajangersakkamik atortuulersitsinissaq pillugu Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Ministereqarfik qinnuteqarfigaat. Pinerluttulerinermik inatsimmi § 93-imi inunnik nioqquteqarneq pillugu aalajangersagaqarpoq, ataatsimut isigalugu Danmarkimi pillaanermik inatsisaanni § 262 a-mut assingusoq. Danmarkimi inatsisartut inunnik atornerluineq pillugu aalajangersagaq nutaaq maj 2022-mi akueraat, inunnut inunnik allanik ersarissumik naleqqutinngitsunik atugaqartillugit atornerluisunut suliniuteqarnissamut nukittorsaausaaq. Aalajangersagaq ilaatigut atortuulersinneqarpoq, § 262 a naapertorlugu pinngitsaaliilluni sulisitsinissamut inunnik nioqquteqarneq pillugu inuit tunulequtaasut eqqartuunneqarnissaat iluatsinngitsoornera pissutigalugu.

Inunnik atornerluineq pillugu aalajangersagaq inunnik nioqquteqarneq pillugu aalajangersagakkap immikkoortuisa assinganik imaqarpoq, kisianni pinngitsaaliilluni atornerqarsinnaasunik, assersuutigalugu qunusaarisoqarnissaq pillugu assinganik piumasagaateqanngitsoq. Taamaattumik inuit pinngitsaaliilluni atornerqarsinnaasunik atuinnatik allanik naleqqutinngitsunik atugaqartitsillutik atornerluisut inunnik atornerluisutut pillarneqarsinnaalerput.

Naliliiffigineqarpoq eqqarsaatiginninnerup assinga Kalaallit Nunaanni atuuttoq, nunani allamiut amerliartuinnartut tikittalerneranni, naleqqutinngitsumik atugassaqtitaalluni sulinissamut atornerlunneqarsinnaasut. Maannakkumut annertunerusumik qulaajarneqannginneranut pissutaasinnaavoq, suliffigisartik pineqartoq annaagunikku najugaqarnissamut akuersissutaat atorunnaarsinneqarsinnaammat, sulisitsisuminnik nalunaarutiginninnissamut piumannginnerat pissutigalugu eqqugaasut kinaassusersinissaat ajornakusoortoq.

Naalakkersuisoqarfik inunnik anngiorluni eqqussuinnermut tunngatillugu suleqatigiissitamut nunani avannarlerni pilersinneqartumut peqataavoq, tassungalu atatillugu annertussusaanik qulaajaanissamut naliliinissamullu sorlernik allanik alloriartoqassanersoq, aamma inatsisit allat allanngortittariaqarnersut pillugit naalakkersuisoqarfiit akimorlugit suleqatigiinnissamut aggersaanissaq pilersaarutaalluni.«

Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaatai:

Protokol P029 ilaatigut pinngitsaaliilluni sulisitsinermik aamma atoqatigiinnermik nioqquteqartoqarneranik pitsaaliuinnermik suliniutit sunniuteqarnerunissaat pillugu ilitsersuusiornissaq, kiisalu taakkunannga eqqugaasut illersornissaannik kingunerisaanillu ikiuiniarneq pillugit suliniuteqarnissaq siunertaralugit suliarineqarpoq. Tamatuma saniatigut protokolimi sulisussarsiornermi inunnik eqimattanik mianernartunik, tassunga ilanngullugit ilaatigut nunasisunik, illersuinissaq pillugu pisussaffinnik sammiviliinissamut sukannernerulersitsivoq.

ILO-mi isumaqatigiissutinut protokolinullu ataatsimut atuuppoq, naalakkersuinikkut iliuuseqarnissamut suliniuteqarnissamulluunniit pissutissaqartitsippata, suliassaqaarfimmi oqartussat illuatungiliuttullu attuumassuteqartut isumasioqatigalugit aamma nuna tamakkerlugu inatsisiliorneq naapertorlugu inatsisit atuuttut malillugit tamanna ingerlassammat.

P029-mi imarisai ilaatigut inatsisini, Kalaallit Nunaannut atuuttuni, tulluittuni attuumassuteqarpoq:

- Kalaallit Nunaannut nunani allamiut pillugit inatsit, tak. peqqussut nr. 184, 20. februar 2025-meersoq pillugu nalunaarut.
- Kalaallit Nunaannut pinerluttulerinermi inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 1187, 18. september 2023-meersoq kingusinnerusukkat allannguutai ilanngullugit.

- Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 1186, 18. september 2023-meersoq kingusinnerusukkut allannguutai ilanngullugit.

»Oqaaseqaatit allat.

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut, Nukissiutitut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup ilimagaa, isumaqatigiissutit protokolillu atortuulersinneqarnerisa Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiornermik inatsisit allannguuteqannginnissaannik pisariaqartitsinerat pillugu Sulisoqarnermut Ministereqarfiup Inuussutissarsiornermut Aqutsisoqarfik oqaloqatigisimassagaa.

Aatsitassanut Naalakkersuisoqarfiup nalunaarutigaa, isumaqatigiissutit protokolillu aatsitassarsiornermut inatsisinik allannguisoqarnissaannik pisariaqartitsinngitsut.«

Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaatai:

Sulisoqarnermut Ministereqarfiup 20. marts 2025-mi naalakkersuisoqarfimmut saaffiginnisummi uppersarpaa, siunnersuummi isumaqatigiissutitut protokolinnullu Kalaallit Nunaata ilaatinneqarnera naalagaaffimmi inatsisinik allannguinnissamik pisariaqartitsinngitsaq.

Tamatuma saniatigut Sulisoqarnermut Ministereqarfiup Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup C155-imik aamma C187-imik Kalaallit Nunaata ilaatinneqarnera inatsisitigut kingunerisai pillugit naliliinera ingerlateqqippaa, taakkua sullivinnik avatangiisinut suliassaqaqarfimmut suli tiguneqanngitsumut tunngassuteqarmata, sinerissap avataani sulineq minillugu.

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup oqaaseqaammi 1. maj 2025-meersumi uppersarpaa, C155-mik aamma C187-imik Kalaallit Nunaata ilaatinneqarnera Kalaallit Nunaannut avatangiisit pillugit inatsisitigut allannguinnissaq pisariaqartinneqanngitsaq. Suliassaqaqarfiut sullivinnik avatangiisinut inatsisip atuuffiata avataaniittunut, inatsisinik attuumassuteqartunik allanngit, isumaqatigiissutit piumasaqaataannik naammassinnittunik, matussuserneqassapput. Tassunga oqaatigineqassaaq, silaannakkut angallanneq sullivinnik avatangiisinut inatsimmut ilaanngimmat, taamaallaat nunami sulineq pineqartillugu.

Tamatuma saniatigut imarsiorneq aalisarnerlu sullivinnik avatangiisinut inatsimmi taamaallaat ilaatinneqarmata umiarsuarnik usilersornermi usingiarnermilu, tassunga ilanngullugu aalisariutit, aamma umiarsuarni amutsivimmut tunngasunik sulineq tamatumunngalu sulineq sanilliunneqarsinnaasoq.

C155-imi, C187-imi, C094-imi aamma P029-mi artikilini, naalakkersuisoqarfiup akisussaaffeqarfiani inatsisinnik ataasiakkaannik ataqatigiissillugit, sukumiisumik misissuinerup kingunerisaannik, tamatuminnaga Kalaallit Nunaata, maanna Kalaallit Nunaanni inatsisinnik atuuttunik naalakkersuisoqarfiup akisussaaffeqarfiini allannguinnissamut pisariaqartitsisoqartoq pillugu isumaqarnermik tunngavissaqanngitsaq.